Ч. 2. Чернівцї, середа 15. (3.) сїчня 1896. Рочник XII.

ПЕРЕДПЛАТА
на „Буковину“ виносить:
на цїлий рік 10 зр. — кр.
на чверть року 2 „ 50 „
місячно . . . 1 „ — „
для заграницї 20 рублїв або 40 франків.
Поодинокі числа по 6 кр. в бюрі газет Л. Горовіца в Чернівцях, ул. головна ч. 17.

БУКОВИНА

ВИХОДИТЬ:
щодня кромі недїль і руских сьвят.

Редакция і Адмінїстрация „Буковини“ находить ся в Чернівцях (ул. Петровича ч. 2), куда всї дописи адресувати належить. — Бюро редакциї отворене щодня від 8. рано до 8. вечером

Минувший рік.

(Заграниична і внутрішня полїтика Австриї).

Рік минув, але справи, які почали ся минувшого року, ведуть ся дальше. Торік задля нещоденного видаваня нашої часописи ми не могли здавати докладно справу з усіх справ нашої монархії і політики других держав. Бажаючи тепер познакомлювати вп. читателів наших докладнійше з ходом всяких справ, подаємо передовсїм короткий перегляд заграничної і внутрішної політики Австриї за минувший рік, щоби дальше подавані нами вісти були зрозумілї.

В історії австрийско-угорскої монархії минувший рік має досить велике значінє. Загальний, основний напрям заграничної політики монархії не змінив ся; тридержавний союз, до котрого належить і наша монархія, був доброю запорукою мира, так дуже пожаданого для всїх народів Европи. Але в управі заграничної політики наступила зміна: попередний мінїстер ґр. Кальнокій уступив, а єго місце заняв 19. мая м. р. ґр. Аґенор Ґолуховский, котрий по приміру попередника свого старав ся о ще тіснійшу звязь поміж Австриєю, Німеччиною і Італїєю. Приязні відносини до нашої монархії потвердив німецкий цїсар Вільгельм своєю участию в похороні пок. Архикнязя Альбрехта, а знов наш цїсар своєю присутностию на великих маневрах на Поморю дав доказ прихильности до Німеччини. За доказ взаїмної зичливости уважають загально і візиту ґр. Ґолуховского у канцлера нїмецкого Гогенльоге в Ішлю, і побут канцлера у Відни. Велике значінє політичне приписувано також гостинї румуньской пари королївской у нашого цїсаря в Ішлю. А вже европейского значіня набрала заграничиа політика нашої держави в остатних місяцях минувшого року, коли на перший плян висунула ся справа вірменьска, а ґр. Ґолуховский постарав ся о згідне поступованє всїх держав в тій справі східній. За се припало нашій заграничній політицї загальне признанє.

Так отже в справах заграничних минувший рік був для Австриї не лиш рухливий, але й важний і хосенний. Не меньше рухлива була і внутрішня полїтика Австриї.

В перших місяцях року 1895. у внутрішній політицї Австриї вела перед коаліция великих умірковаиних сторонництв в раді державній т. є. кола польского, злученої німецкої лївицї і консервативного клюбу. На чолї правительства стояв парляментарний кабінет кн. Альфреда Віндішґреца, до котрого належали визначні провідники злучених сторонництв. Коли сторонництва зрекли ся переведеня своїх специяльних намірів політичних, коаліция здавала ся дуже сильною; але суперечки национальні, викликані цілейскою „паралелькою“, розбудили у всїх такі пристрасти, що й цїла система коаліциї, на котру покладано такі великі надії, провалила ся. Мінїстерство кн. Віндішґреца уступило 18. червня м. р., а на єго місце повстало провізоричне мінїстерство ґр. Кільмансеґа. Не довго управляло й се мінїстерство, бо вже 1. жовтня президентом мінїстрів став галицкий намістник ґр. Казимир Баденї, а разом з ним настала нова хвиля в історії сучасної Австриї.

Події остатних трьох місяців в Австриї находять ся ще в памяти всїх, що публичним житєм інтересували ся. Дня 22. жовтня с. р. зібрала ся рада державна і ґр. Каз. Баденї виголосив замітну промову, по котрій сподївали ся як найлучшого успіху з праць парляменту. Аж тут у самім Відни дозріла тимчасом чисто місцева справа віденьскої ради міскої. Сю раду розвязано 30. мая по невдачнім виборі Люеґера на бурмистра, невдачнім длятого, що від того вибору усунули ся всї члени лїберального

1 АНҐІЛЬ ХРАНИТЕЛЬ.

Повість

ЮРІЯ ФЕДЬКОВИЧА.

—о—

(Між рукописями, що остали ся по смерти Юрія Федьковича а тепер переховують ся у д-ра Стефана Смаль-Стоцкого, находила ся отся повість, котру нинї починаємо друковати в „Буковинї“. Написавши єї, Ю. Федькович додав при кінци таку замітку від себе: „Ся повість нагадає відразу ласкавим моїм читателям давню мою повість: „Три як рідні брати“. І це справдї я ту повість на отцю переінавив, бо мене давно уже душа моя тягне, усї давнїщі мої оповіданя, відповідно нинїшньому степени естетичнього мого знаня і пізнаня, переробити. Не во гнїв да будеть честним моїм читателям!“ А на окладинцї зошита з сим оповіданєм олївцем дописано рукою славного покійника отсї слова: „До „Буковини“. Але мусїв би хто переписати і приязно вигладити, бо ся робота лиш ex crudo, а у мої недузї не маю сили, се сам зробити.“

Федькович „переінавив“ давне своє оповіданє очивидно в 80-их роках, тодї коли сам „Буковину“ видавав, або троха пізнїйше. Але з незнаної нам причини оповіданє се не появило ся було в свій час в „Буковинї“. Чинимо се тепер, поважаючи память славного Буковинця, і подаємо „Ангеля хранителя“, не вигладжуючи оповіданя в нїчім, тілько так, як єго Федькович написав. Думаємо, що не тілько для історикiв лїтератури, але й для всїх прихильників поета робимо милу прислугу, друкуючи отсе оповіданє, котре щонайменче подає нагоду потроха пізнати — коли порівняти єго з оповіданєм „Три як рідні брати“ — який іменно був у Федьковича в 80-их роках „степень естетичнього знаня і пізнаня“ і чому він давнїйші свої оповіданя уважав такими, що їх треба би переробити. Що-до „пізнаня“ поета — то сам початок „Ангеля хранителя“ дуже характеристичний. Кромі того се „переінавчене“ оповіданє має й такі свої гарні прикмети, котрі зовсїм чинять єго гідним друку. — *Редакция „Буковини“*).

I.

Я з Богом не сварю ся. І про віщо? — хиба то поможесь? І помочи не поможе, і Бога розгнїває, і серце заріже. А нам треба ще стати буде оперед Него на судї — так кажуть люде — то що відтак? Хиба ми можемо знати, що відтак? Люде кажуть, що там горю конець буде? Може й буде, да те не знаю. Чоловік сподїєсь на тім сьвітї, чого би не мав на сїм сьвітї? — матбуть тілько того й буде, що та надія, та фата морґана на пущи, що нас дурить та дурить, та раї нам показує. Ми біжимо, і тов силов, що її не маємо, приходимо — нема нїчо! бо нїчо не було, нїчо й не чути, хиба рик льва та скомор голодної гієни. На що й більше?...

Ми бідні були, дуже бідні, бо бадечко наш ув-одно слабували, мамі нїяк було піти що заробити, бо нас шестеро дїтий лишилось малих, Онуфрій, я, три дївчинї, і хлопчик маленький у колисцї. Що було нам робити? — мати мусїли збувати де що було, аби ми з голоду не загибли. Що-ж, думають собі: коби хлопцї хоть ті два старші підросли, вни покладуть усьо на місце. Да не було много що й класти, бо і зразу нїчого не було. Пару дробу, трохи одїня, от і всьо.

Мати Богу молилась та дожидала, щоб ми підросли. От ми і підросли, вже далї і парубків здогоняємо, да що з того? — Онуфрій, Онуфрій наш любий та дорогий!... став занепадати на здоровю, став кровійов хрікати та на груди кволитись, дознаку так як бадечко покойний. Мати лиш дивлють ся на него пильно-пильно, та кілько з хати вийдуть, тілько гіркимись умивають ся, бо в хатї — звичайно — про віщо сердешному ще й плачами тяжір завдавати, коли він і сам знав, що єго чекає. Нераз бувало, як увійду з ненападу в хату, то захоплю єго, як нишком ревне плаче. Я чинюсь, що не вижу!... да думка в мене така: з мосту та в воду!... Хиба серце може на таке дивитись? О, ангелю хранителю!...

І вірне достояв він коло мене той ангель хранитель, що я — бувало — так щире єго молю. Бо не пішов я у воду топитись, але взявсь до господарства, взявсь до роботи, тов силов навіть, що її і не було, бо мої ровесники ще сопівки та зруби пазили, а мої вже руки від роботи лупились та кровійов закипали. Жиди навіть, що погана віра, з мене дивувались, відки в мене тої сили такої бралось. Бувало в мене

сторонництва. Нові вибори до ради міскої відбули ся в вересни, а дня 29-го жовтня вибрано Люеґера в друге бурмістром Відня 93 голосами против 44. Але 6-го листопада одержала нова рада міска повідомлене, що цісар не згодив ся потвердити Люеґера бурмистром.

З тої хвилї почали ся великі заходи антисемітского сторонництва, щоби з місцевої справи віденьской зробити справу політичну, загально державну. Заходи ті проявили ся і в радї державній; але коли розписано нові вибори бурмистра і знов вибрано Люеґера, правительство зараз розвязало цїлу раду міску у Відни. А тактика антисемітів в радї державній довела вкінци — як звістно, до того, що вправдї від клюбу ґр. Гогенварта відорвала ся частина послів, але з другої сторони заходами правительства антисеміти почули ся наразь самітними, опущеними в парляментї, а у инших сторонництв виявила ся готовість полагодити довголїтні взаїмні спори, ріжницї і непорозуміня.

Під вражінєм сих обявів, рада державна перевела дискусию над буджетом і полагодила декотрі дуже важні предложеня. Прийшли сьвята, єї замкнено, а під конець року стали радити сойми краєві.

Сего 1896 року має Австрия полагодити особливо дві дуже важні справи: угоду з Угорщиною і реформу виборчу; єсть надія, що полагоджене сих справ не стріне великих трудностий.

Улекшенє в леґалїзациї.

(Закон з 15. серпня 1890 ч. 62 В з. кр.)

В 287-ім числї *Дѣла* минувшого року помістив др. Корнило Чайковский статю, котру ми з уваги на єї важність позваляємо собі подати і нашим читателям:

„Хто знає докладно відносини по наших селах, той мусить отверто сказати, що закон о улекшенях в леґалїзациї може принести нашим селянам великі шкоди — і длятого також в часї дискусиї в радї над проєктом того закона дали ся чути дуже поважні голоси, що хосен з того закона буде дуже проблематичний.

В часї еміґрациї продають селяни ґрунти за пів-дармо. Дотепер нотарі дуже часто представляли людям, що продаж ґрунту єсть руїною, і через те неодного відвели від продажи, а тим робили суспільности немалі прислуги. Тепер буде інакше, бо проворні спекулянти будуть собі самі в тайнї писати контракти — тим більше, що закон той можна дуже легко обходити, вписуючи замість власти ої цїни, цїну 50 зр. або списуючи кілька контрактів по 50 зр. — Отсе перша і дуже поважна небезпечність.

Друга, не меньше поважна небезпечність — то виставлюванє скриптів довжних. До тепер лихварі бояли ся йти до нотаря з селянином, а часто, коли селянин і хотів зізнати некористний для себе скрипт довжний, нотар представляв єму всї консеквенциї, і неодного селянина уратував з лихварских рук. Тепер лихварі і жидівскі товариства задаткові будуть самі собі скрипти укладати, а на суми висші як 50 зр. скажуть собі виставляти кілька скриптів по 50 зр.

Третя небезпечність буде тая, що писарі по селах, люди без найменьшиої науки а дуже часто й проблематичної моральної вартости, будуть в контрактах вписувати нераз фальшиво числа парцель — і тим неодного наразять на дорогі процеси.

Та й найважнїйше питанє, чи контракти списувані писарями будуть дешевші, треба рішучо заперечити. З власного досьвіду знаю, що писарі хиба баґательки, просьби екзекуцийні і провізориї пишуть тано, а за всякі другі річи, а навіть і за перегляд табулї кажуть собі цлатити дорожше, ніж нотарі або адвокати, а до того ще й зле роблять.

Однак не можу одного замовчати, а то, що нотарі, особливо молодші, при списуваню контрактів дуже часто беруть більше ніж такса приписує, і то не лиш там, де цїна купна виносить понад 50 зр., але навіть при меньших контрактах. На доказ сказаного міг бим навести богато примірів, але позаяк мусїв бим виступити против поодиноких личностий, то се залишаю.

„Нотарі, особливо в місцях, де нема адвокатів, повинні на неосновані голоси відповісти всякими можливими уступствами при виготовлюваню документів" — написав нотар п. Онишкевич в 275 ч. *Дѣла*. Відома річ, що майже всї нотарі при контрактах над 100 до 200 зр. беруть більше як 5 зр. 50 кр., длятого повинні при контрактах, де цїна купна виносить лише 25 зр., брати 2 зр. до 2 зр. 50 кр., а при цїнї купна 25—50 зр. брати 3 зр. до 3 зр. 50 кр., а тим дуже прислужились би суспільности і увільнили би люд від опіки покутних писарів.

Взагалї повинні сьвященики і всї інтеліґентні люди остерігати селян перед тим, щоби контракти списували у писарів, бо така осторога лежить в інтересї самого люду, — а нотарі знов зроблять найлїпше, наколи послухають ради свого колеґи п. Онишкевича. Адвокати богато річий роблять за дармо, заступають убогих безплатно, а рахунків пропадає адвокатам не мало гроша, — а нотарі по більшій части нїчо не роблять за дармо, (знаємо випадки, що й они за дармо роблять — *Ред.*) тож повинні би в інтересї піднесеня поваги свого стану бодай при найдрібнїйших купнах брати меньше ніж такса приписує".

НОВИНКИ.

Чернівцї, дня 15. січня 1896. р.

Підвисшенє платнї урядникам. Віденьскі часописи доносять, що проєкт закону о підвисшеню платнї урядникам державним вже виготовлений і не обіймає лише три найнизші ранґи, але також висші. В XI. ранґї доси були три платнї: 600, 700 і 800 зр.; після нового проєкту має платня в сїй ранґї виносити 700, 800, 900 і 1000 зр. Урядник буде по двох роках дїставати висшу платню. По вислужених шістьох роках аванзувати ме урядник до X. ранґи. В сїй клясї були доси платнї по 900, 950 і 1000 зр.; після нового проєкту будуть урядники сеї ранґи дїставати платню по 1100, 1200 і 1300 зр., а то все по трох роках. По вислуженю 12 років перейдуть державні урядники до IX. ранґи. В сїй катеґориї були доси платнї по 1100, 1200 і 1300 зр., а після нового проєкту будуть дїставати 1400, 1500 1600 зр., і то по чотирох роках. Вислуживши отже 20 лїт перейде урядник до VIII. ранґи; в сїй клясї були платнї по 1400, 1600 і 1800 зр., а тепер мають бути по 1800, 2000 і 2200 зр. Почавши від VIII. ранґи будуть урядники аванзувати що пять лїт. Актуальний додаток остане ся по давному. Про народних учителїв не згадують віденьскі часописи, а шкода, бо доля тих трудеників на народнім поли дуже незавидна. Про се ми в свій час ще напишемо обширнїйше.

Загальні збори тов. „Громада" у Відни відбули ся 26-го грудня м. р. До нового видїлу увійшли яко голова др. Вол. Янович, яко заступник голови Олександер Василевский, скарбник Вол. Кадайский, секретар Модест Левіцкий, бібліотекар Мирон Кордуба, господар Іван Левіцкий, видїлові Олександер Данкевич, Остап Калужняцкий і Михайло Богайчук. — Кардинала Сембратовича іменовано за

шість-сїм латер дров на тиждень утяти і скласти, то було фрашки, а що недїлї несу бувало і по вісїм срібних домів, не рахувавши, що собі досьвітками на токарни заробю. І добре я вгадав, що взяв ту токарню у жида на відробок, бо часом на нї і по чотири срібних на тиждень заробю, а то для братчика мого любого, аби єму сердешному нї на чім не збувало. Він — бувало — лиш на мене дивить ся, дивить ся!... О, ангелю хранителю!...

І достояв вірне коло мене той ангель хранитель, бо за тих чотири роки і довги по батькови заплатив — а було їх чимало! — і хату побив, і помости наклав, і ґлоту вбрав, а на загородї бїло пасемце овечок, біндили чотири коровці, красувалась воликів пара. А волики то були, волики!... не воли але дїти! Як бувало мене на загородї обіпруть, то годї було і вигулитись змежи них; чеши тай чеши їх, хоть сами собі нївроку такі гладуни, що і муха би на них рощахлась, не то що. Да не много я чесав мої полові!... прийшов гайдук від війта тай каже: „Завтра рано, хлопче, до вербицирки!" — А менї лиш потемнїло у очах... серце чуло своє горенько, та сказать не вміло! — Да серце серцем, думаю я собі; я уповаю на свого ангеля хранителя, я на його сподїюсь!...

II.

Пригнав нас війт до вербицирки, много нас пригнав. А там панів панів!... і войськових, і міских, і усїляких, а одні руді, другі шпаковаті, треті такі, що і не вгадаюбось які. А один межи ними у срібній прошивцї, да такий уже сердитий та гордий!... неначе той червоний когут у нашого війта, що оперед него годї було людем і дорогу перейти, от що. Аж тут приходя і два жандарі, оба в мудерунку: один старий та пузатий, з вусами, як помела, а другий молодий молоденький, да такий уже красний, що я, скоро го побачив, так собі зараз і ангеля хранителя спомянув. Такий лиш він матбуть та мій братчик Онуфрій красний та погляду такого тихого, що як на чоловіка глянe, то, неначе миром помирує. Такий погляд був і в того жандаря молоденького. Аж тут гляну з ненападу — стоїть і братчик мій, стоїть і ненечка моя старенькая. Мене неначе щось у серце боднуло; чо, думаю, прийшли ви? — хиба ще доста не наплакались? — О, душа та віщує, хоть і сказати не вміє!... Да я сподїюсь на свого ангеля хранителя!... і про віщо би нї? — я, як казав, я з Богом не сварю ся.

Про те-ж мене і першого остригли... першого, так у сам перед!... Той жандар молоденький узяв мене під варту. Я дивюсь почерез мир, а ненечка моя як стояла під муром, так і впала, неначе громом убита, неначе нежива. Онуфрій коло неї. — „Чо плачете, мамо? — каже. — Хиба ви хочете, аби він і без шматочка хлїба пішов завтра до Чернівців? О, мамо, мамо!..." Неня на це встали, не встали але схопились як опарені, і побігли гостинцем, як у наше село ідеть ся. Онуфрій запросив ся, жандар молоденький пустив его д'менї. Він неначе то і не журить ся; тілки хиба, що як уперед був білий блїденький, неначе той цвіт на лелїї, так тепер і почорнїв чогось як земля.

— А що, небоже? — каже.

— А що-ж би? — кажу — нїчо.

— А то брат? — питає жандар Онуфрія.

— Брат рідний, пане! — каже Онуфрій, тай лиш спотикнув ся неначе пяний. Да не був він пяний, братчик мій!... він з роду ніякого трунку і не пив; от часом солодкого молока тай тілько.

Чо той жандар так на Онуфрія дивить ся? — думаю я собі; а менї все здаєть ся, що єму сльози в очах крутять ся... не братові а жандареви отце. Да то трафляєсь, що в їх очи часом боля, а во від того, що їм богато писати. Я то опісля в війську довідавсь!...

На підвечер ми прицягли, а відтак нас пустили, котрі близькі, по домах. Лиш казали рано дуже приходити, бо йти-мемо до Чернівців до реґементу. От ми і пішли з Онуфрієм домів. Дома застали — от звичайно! — мама печуть хлїб, сестри лагодя шманати менї

єго заслуги для товариства почестним президентом, а пос. Юліяна Романчука почетним членом товариства.

Вечерок з танцями відбуде дня 2-го лютого с. р. в Бережанах в касинових салях на дохід „Руської Бурси". — Також тов. „Руска Бесіда" в Тернополи устроює 2-го лютого с. р. вечерок з танцями в своїх власних комнатах.

Неймовірну вість подає польска ґазета Monitor, именно що карне слідство против посла Винничука, котрого, як звістно, обвинено о крадіж і обманьство, застановлено зі сторони station славівскої прокураториї.

Віче американьских Русинів. Американьска *Свобода* в ч. 1. з сего року принесла відозву руского сьвященика гр., щоби урядити перше народне віче американьских Русинів. Свого часу помістила *Свобода* статю, в котрій завзивала всїх щирих американьских Русинів до згоди і до народної праці спільними силами, бо американьска Русь „має важні справи до валагодженя, наглі потреби до заспокоєня", отже треба праці, щоб „не загинути і винародовитись, але жити своїм житєм, яко Русини і добрі горожани вільної країни." Та якось нїхто не обізвав ся на ту відозву, она „остала ся мертвою буквою на папері і голосом вопіющого в пустині" — як каже тепер *Свобода*. Щоб отже „ уложити певний плян і дорогу, котрої нам триматись треба, щоб осягнути цїль, а именно: охоронити на будуче наш нарід від винародовленя, казати шлях, по котрім має ступати до просьвіти, поступу і добробиту, утвердити в правдивій вірі Христа і приспособити єго так, щоб був гідний свободи і умів з неї користати, будучи чесним горожанином вільної країни, а не перестаючи бути Русином мислею, серцем і душею", — радить *Свобода* скликати віче до Оліфанту на 10. лютого.

Задля кусня землї. Селянин із Східниці Тома Пронь процесував ся вже 14 лїт о кусень землї з властителем тамошної копальнї Дороциньским. Наконець 16-го сїчня мала приїхати з Дрогобича комисия, щоби розсудити претенсиї обох сторін. Дороциньский однак не чекаючи рішеня комисиї, виїхав минувшої суботи з двома фірами гною на спорне поле і взяв з собою чотирох людий, узброєних в зелїні ґралї і хотїв гній розкидати. Тома Пронь не хотїв допустити до того і прийшло до сварки, котра скінчила ся тим, що Дороциньский стрілив до селянина пять разів з револьвера і ранив єго три рази смертельно. Убійника відставив жандарм до суду в Дрогобичи.

Вплив сировицї. Після справозданя, яке складав проф. др. Монад на засїданю лікарскої академії в Паржи, зменьшило уживанє антидифтеричної сировицї смертельність від дифтериї у Франциї о 65%. В роках 1888 до 1894 умирало в першім півроцї в 108 містах французских, що мають понад 20.000 мешканцїв, 2. 626 дїтий; в першім же півроцї 1895 р. померло лише 904 дїтий. Коли ті самі відносини настануть в иньших французских містах і селах, то можна сьміло казати, що через лїченє дифтериї сировицею зменьшить ся смертельність на ту слабість у Франциї о 15.000. В сїчни 1895 р. вислав інститут Пастера 50.000 рурок з антидифтеричною сировицею по цїлій Франциї.

Палата з леду. Добре дурїти, коли приступає — можна би сказати Американцям, котрі не знаючи вже, якої собі придумаги забави, виставили коло Трекі до десять днів палату з леду. Єсть то величезний будинок зроблений в той спосіб, що уставлено насамперед нїби лиш сїть будинку з дерева, на котрій замісць стїн поприбивано величезні сїтки дротяннї і поливано їх відтак в часї великих морозів водою. Вода замерала і так зробив ся величезний будинок ледовий, котрий виглядає ще краще, як коли-б був зроблений таки з справдїшнього рубаного леду. При тім будинку єсть одна вежа на 300 а друга на 200 стіп висока; всерединї єсть саля до танців довга на 160 стіп і совганка довга на 800 стіп. Крім того суть там реставрациї, ґардероби і т. д. Кождий гість, що приходить до тої палати на забаву, дістає даром білєт, котрий дає єму право їхати саньми до озера Донвер, віддаленого від палати сім анґлійских миль (наших миля і три чверти). Американцї їдуть до тої палати такими масами, що зелїзниця відступає їм окремі поїзди по вниженнях цїнах.

На віденьскім університетї було минувшого року 5459 слухачів. Між ними є з Галичини на богословію 4, правах 166, медицинї 141, а на фільозофії 33 яко звичайні слухачі записані, а яко надзвичайні 84. значить разом 428. З Чех було записаних 534, з Морави 741 слухачів. До числа слухачів з Галичини треба ще дочислити студентів політехніки, институту технольоґічного, рільничого, закладів гарних штук, а число зросте понад 800.

Дрібні вісти. Презенту на гр.-кат. парохію в Серетї на Буковинї одержав о. Клементій Злепко, а на гр.-кат. парохію в Смерeківцях, біцкого деканату, о. Теодосій Дуркот. — На дорозї з Волоки де Чернівцїв замерз селянин Василь Донгей, ідучи на термін судовий. — В Товтрах, селї кіцманьского повіту, померли 42-лїтна селянка Марія Хромак від чаду; двоє дїтий ще вспіли виратувати. — Квалїфікацийні іспити для народних учителів відбудуть ся в Тернополи дня 17-го лютого с. м. Подавати треба до 8-го лютого с. р. до дирекциї іспитової комисиї.

Померли в Коломиї Емерик Турчиньский, учитель ґімназиї, в 61-ім році житя; — у Львові аптикар Калїкст Крижановский в 60-ім році житя.

Телеґрами „Буковини".

—o—

з дня 15. сїчня 1896 р.

Відень. Fremdenblatt довідує ся, що намістник Чех ґр. Тун просив правительство ще дня 7-го с. м. предложити цїсарю єго димисию. Правительство згодило ся на се і приняло заразом до відомости охоту намістника, вести справи дальше до кінця соймової сесиї. Заразом прошено намістника, щоби на той час остав ся на своїм труднім становиску.

Відень. Сьвященика Декерта увільнено одноголосно від обжалованя о провину против публичного супокою і порядку через підбурюючі проповіди.

Прага. В соймі узасаднював пос. Рус своє внесенє, щоби завести курії виборчі, і піднїс, що не хоче викликувати розъяреня умів, але єго внесенє є найумiркованїйшим жаданєм того, що Нїмцї уважають услівєм своєї співділяльности в чеським соймі; внесенє має на цїли піддержати мир. По довшій дискусиї принято першу часть внесеня, щоби внесенє відослати до комисиї, голосами Нїмцїв і великої посілости, а відкинено другу часть внесеня, щоби комисия за 14 днів здала з того справу. За тою частию внесеня голосували Нїмцї і нїмецкі дїдичі.

Люблянa. О 1/28 год. вечером дало ся почути через дві секунди сильне землетрясенє, але єго не всюди замічено.

Острава на Мораві. В вакопі Германґільд вибух з незнаної причини огонь; доси видобуто 15 неживих осіб, уратовано 17.

НАДІСЛАНЕ.

(За сю рубрику редакция не відповідає).

Заявленє. Ми одержали від о. Івана Порайка, гр. кат. катехита при ц. к. учительскій семинариї в Станїславові, слїдуюче письмо з просьбою о поміщенє: „О. др. Григорій Литвинович, катехит народних шкіл в Станїславові сказав в спростованю своїм, поміщенім в чч. 165. і 166. „Буковини", мовби я „шукав собі напасти до єго особи і то вже по другий раз без найменьшої причини, як то сьвідки протоколярно потвердили". Заявляю, що таке твердженє о. Григорія Литвиновича єсть грубою, несовістною клеветою, а навіть ще чимсь більшим. *О. Іван Порайко, катехит ц. к. семинариї учит. в Станїславові.*

Цїни збіжа і других продуктів.

Дня (24.) 5. сїчня 1896.

	Львів.		Чернівцї	
Пшениця . .	від 7.20	до 7.40	від 7.10	до 7.20
Жито	„ 6.—	„ 6.40	„ 6.—	„ 6.10
Ячмінь . . .	„ 5.—	„ 6.	„ 5.50	„ 5.75
Овес	„ 5.20	„ 5.40	„ 4.90	„ 5.10
Ріпак	„ 8.25	„ 8.75	„ 8.75	„ 8.75
Горох	„ 5.—	„ 8.—	„ 7.50	„ 6.—
Вика	„ 4.75	„ 5.—	„ .—	„ .—
Льнянка . . .	„ .—	„ .—	„ .—	„ .—
Біб	„ .—	„ .—	„ .—	„ —
Бобик . . .	„ 4.75	„ 5.—	„ 4.90	„ .—
Конюшина черв.	„ 30.—	„ 40.—	„ .—	„ .—
Конюшина біла	„ 40.—	„ 55.—	„ 27.—	„ 20.—
Конюш. шведск.	„ 30.—	„ 38.—	„ .—	„ 30.—
Кмин	„ .—	„ .—	„ .—	„ .—
Аниж	„ .—	„ .—	„ .—	„ .—
Кукуруза . .	„ 5.20	„ 5.50	„ 5.—	„ 5.10

Хміль 30.— до 50.— злр. за кільо у Львов і оковита за 10.000 лїтрів 14.—15.—.

на дорогу, Василько маленький спить у запічку, волики стоя румиґаючи на загороді та дивлять ся право в вікна. Да я не вийшов до їх, як бувало, бо у перше мене обгорнули жалї неначе ті тумани темні, коли на чорні гори зляжуть, і у перше на моїм віку я заплакав... Бо жаль менї було на мого ангеля хранителя, що я на його так уповав дуже неначе на рідного брата!... Да що поможесь? — від смерти може би був і виратував, да від цїсарских ножичок матбути і Богу годї, бо ті військові пани такі недобрі, такі!... неначе їх не мати родила на сей сьвіт, а гадина пожариста. Що ангіль хранитель проти таких!...

Онуфрій сидить коло мене...

Аж тут уходить як раз той ангіль — хочу казати — той жандар молоденький у хату, що коло нас на варті стояв. Ми так і затетеріли!... це матбуть за мнов, думаю я собі, — щось знов нового склалось. А наше село близенько було від міста, так, що пани хожують туди бувало нераз на прохід, а до нїкого вже так, як до того рудого Мортка, що для їх держить бувало і пиво добре, і вино, і хто зна що.

— Добрий вечер! — каже жандар.

— Добре здоровя, пане! Матбути за мнов?

— Нї — каже — да я прийшов запитати, чи у вас немає картофель на продаж?

— Нема — кажу. — Що є, то треба самим; весна йде.

— А ти вже завтра йдеш?

— Завтра.

— А брат хорий сам лишаєсь дома?

— Видко дїло, що сам...

— Таке то — каже — в сьвітї! — Да я би не раз прийшов твого брата відвідати, коби лиш він хотїв.

— Онуфрій — кажу — відколи слабує, то аби єму нїхто чужий і перед очи не йшов. А по друге, кажу, дві дївцї в хатї. Що би люди казали, як би жандарі до нас ходили? Ви наших людий не знаєте ще, пане!... А зрешту—ми собі нї родина нї дружина, тай нїхто не шукаємо. Будем обходитись сами.

Жандар почервонїв неначе той кармазин.

— І це правда — каже.

Посидїв ще хвильку, посупивсь трохи, (так менї це здавалось), тай пішов. А менї жаль єго стало!... За віщо, думаю собі, я так з ним холодно та різко обійшовсь? Да я не з своєї волї, я так мусїв.

О, Боже милий! о много би то було ладнїще на сьвітї, коби то чоловік не мусїв мусїти!... Да я з Тобов не сварю ся, Боже, а в ангеля уповаю!...

(Дальше буде).

ЛЇТЕРАТУРНЕ ТОВАРИСТВО

„РУСКА БЕСІДА“

в Чернївцях,

улиця Петровича число 2,

має на складі:

„Ілюстровану бібліотеку“

для молодїжи, міщан і селян, редаґовану Омеляном Поповичем

року 1886, 1887, 1888, 1889, 1890, 1891, 1892, 1893, 1894, по 1 зр. 20 кр. за річник, а всї 9 разом за 9 злр.

— З пересилкою почтовою **9 зр. 30 кр.** —

ВИДАНЯ ВАСИЛЯ ЛУКИЧА.

I. ЛЇТЕРАТУРНІ ЗБІРНИКИ:

1. **Ватра.** — В Стрию, 1887 р. 215 стор. в 8⁰. Цїна 1 злр.
2. **Квітка.** — У Львові, 1890 р. 128 стор. в 8⁰. Цїна 30 кр.
3. **Рідний зільник.** — У Львові 1891 р. 136 стор. в 8⁰. Цїна 30 кр.
4. **Левада.** — У Львові, 1892 р. 103 стор. в 8⁰. Цїна 25 кр.
5. **Рідна стріха.** — У Львові, 1894 р. 120 стор. в 8⁰. Цїна 25 кр.

II. ЗБОРОВІ ТВОРИ:

6. **Твори Василя Чайченка.** — (Оповідання) — У Львові, 1892 р. 207 стор. в мал. 8⁰. Цїна 80 кр.
7. **Твори Василя Чайченка** Том II. (Соняшний промінь). — У Львові, 1892 р. 174 стор. мал. 8⁰. Цїна 60 кр.
8. **Твори Василя Чайченка.** Том III. (На розпуттї) — У Львові, 1892 р. 210 стор. мал. 8⁰. Цїна 80 кр.
9. **Твори Карпенка-Карого.** (Мартин Боруля. Сто тисяч. Безталанна. Що було, те мохом поросло. Чабан). — У Львові, 1895 р. (кінчать ся друкувати),

III. ПОВІСТИ, РОМАНИ, ХРОНЇКИ І ОПОВІДАНЯ.

10. **Навіжена**, пов. Нечуя-Левіцкого. — У Львові, 1891 р. 84 стор. мал. 8⁰. Цїна 20 кр.
11. **Поміж ворогами**, пов. Нечуя-Левіцкого. — У Львові, 1893 р. 180 стор. мал. 8⁰. Цїна 40 кр.
12. **За громаду**, хрон. К. Т. Подоленка — У Львові, 1892 р. 94 стор. мал. 8⁰. Цїна 20 кр.
13. **Художник**, пов. Т. Шевченка переклад Ол. Кониського. — У Львові, 1894 р. 101 стор. мал. 8⁰.
14. **Між народ**, пов. М. Школиченка. — У Львові, 1894 р. 92 стор. мал. 8⁰. Цїна 20 кр.
15. **Хо**, казка Михайла Коцюбинського — У Львові, 1894 р. 34 стор. 8⁰.
16. **Облога Буши**, пов. Мих. Старицкого. — У Львові, 1894 р. (кінчить ся друковати).
17. **Грішники**, роман хроніка Олек. Кониського. — У Львові, 1895 р. 192 стор. мал. 8⁰. Цїна 50 кр.
18. **Пани й люди**, повість Володимира Левенка. — У Львові, 1893 р. 168 стор. мал. 8⁰. Цїна 80 кр.

Котвиця

Liniment. Capsici comp.

з аптики Ріхтера в Празї, загально признаний **знаменитий усмирюючий лік на втиранє**: по цїнї 40 кр., 70 кр. і 1 зр.; можна купити у всїх аптиках. Просимо жадати сей **загально улюблений домашний лік** просто під назвою

Ріхтера Liniment з котвицею

і принимати з осторожностию лише фляшки зі знаним значком охоронним „Котвиця“, бо лише ті правдиві.

Аптика Ріхтера під золотим львом у Празї.

БУКОВИНА

з новим 1896 роком почала виходити ЩОДНЯ кромі недїль і сьвят. Доси, як звістно, появляла ся наша часопись чотири рази в тиждень з недїльним додатком; тепер БЕЗ ПІДВИСШЕНЯ ПЕРЕДПЛАТИ, будуть наші передплатники діставати „БУКОВИНУ“ ЩОДНЯ.

Передплата на „БУКОВИНУ“ в 1896 роцї виносить на цїлий рік 10 зр., на пів року 5 зр., на чверть року 2 зр., 50 кр., місячно 1 зр.

Кромі того без ніякої доплати одержать наші читателї в протягу 1896 року яко премію

ТВОРИ Ю. ФЕДЬКОВИЧА,

з котрих перший том станемо зараз друкувати, скоро тілько урядимо власну друкарню, що наступить **в лютім 1896 року.**

Відтак, умовившись з книгарнею товариства ім. Шевченка у Львові, подаємо нашим впв. передплатникам нагоду до купна руских книжок

по значно зниженій цїнї.

А іменно о 33 проц. знижаємо цїну на сї книжки (в скобках подана книгарска цїна):

Івана Нечуя Левіцкого: Над чорним морем повість 90 кр., Кайдашева сїмя повість 50 кр., Поміж ворогами повість 50 кр.

Вас. Чайченка: Твори том I. 80 кр., т. II. 60 кр., т. III. 80 кр.; Під хмарним небом — поезиї ч. I. 1 зр., Книга казок поезиї ч. II. 60 кр., Книга байок 50 кр.

Троф. Зїньківского: Твори ч. I. і II. по 1 зр.

Степ. Руданьского: Твори ч. I. 40 кр.

П. Кулїша: Хуторна поезия 50 кр.

Дрозда: В гостях добре, дома лїпше, оповіданє 50 кр.

Ник. Устияновича: Повісти 85 кр.

Ник. Гоголя: Вечерницї 10 кр.

Евг. Гребінки: Чайковский, повість 70 кр.

К. Т. Подоленка: За громаду, хронїка 20 кр.

Г. Данилевского: Збігцї з Новороссиї, повість 1 зр.

М. Школиченка: Між народ, повість 20 кр.

Ґерстекера: Розбишаки на рiцї Місісіпі 80 кр.

О. Кенана: Сибір т. 1. і 2. — 1 зр. 20 кр.

О. Партицкого: Історія старинна Галичини 3 зр.

Д-ра Костя Левіцкого: Нїмецко-руский словар правничий 3 зр. 50 кр.

І. Баштового: Украïньство на лїтературних позвах з Московщиною 50 кр.

Байди: Переклад Одисеї т. I. і II. 2 зр. 20 кр.

Два образи олїйнї: Гуцул і Гуцулка по 50 кр.

Ми подали при книжках книгарску цїну; для передплатників „Буковини“ они коштують о третину таньше.

Відтак передплатники „Буковини“ можуть о 25 проц. дешевше, як в книгарнї, закупити собі книжки про **історию Руси**.

Стефана Качали: Коротка історія Руси	1·00
Миколи Костомарова Руска історія в житеписах 3 томи .	1·00
Історичні моноґрафії т. I.	2·00
Богдан Хмельницкий т. I, II, III, IV.	6·40
Гетьм. Ів. Виговского і Юр. Хмельницкого . . .	1·60
Гетьманованє Брюховецкого	1·25
Гетманованє Дамяна Многогрішного	1·25
Гетманованє Самійловича	1·25
В. Антоновича і Д. Іловайского: Історія велик. Князївства литов.	1·60
Д. Іловайского: Княжий період до Володимира Мономаха ч. 1.	1·60
Княжий період до Данила Галицкого ч. 2. . . .	1·80
Смирнова, Дашкевича, Шараневича: Моноґрафії до істор. Гал. Руси	1·50

Замісць 22 зр. 15 кр. ті книжки коштують для передплатників „Буковини“ лише 16 зр. 50 кр.

З замовленями на ті книжки треба удавати ся до книгарнї товариства ім. Шевченка у Львові ул. академична ч. 8., котра буде повідомлена, чи купуючий єсть передплатником нашої ґазети, чи нї.

Кромі того маємо в редакциї на складі оповіданє Т. Ґаліпа. **Перші Зорі** і оповіданє О. Я. Кониського: **В день сьвятої волї**, котре продаємо своїм передплатникам о половину дешевши перше оповіданє 15 кр. замісць 30 кр., друге 5 кр. замісць 10 кр., пересилкою о 5 кр. більше.

Тим способом подаємо нашим впв. передплатникам користи такі, яких при передплачуваню иньших щоденних часописий руских не, мають, не згадуючи вже й про се, що передплата на *Буковину* найдешевша.

Видає тов. **„Руска Рада“** в Чернївцях. Відповідає за редакцию **Осип Маковей.** З друкарнї Г. Чоппа

